

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 609/2016-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Gabrielom Laktišom, Advokátska kancelária, Mariánska 8, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 2/2015 z 31. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“)

rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo V 2/2015 z 31. marca 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej prílohy vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca domáhal na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) určenia neplatnosti kúpnej zmluvy z 11. februára 2010 registrovanej na Správe katastra Galanta pod č. V 332/10, v časti týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckeho práva k podielu 50063089/56582400 z celku k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. ■■■■■, katastrálne územie ■■■■■, z predávajúceho (žalovaný v prvom rade) na kupujúceho (žalovaného v druhom rade), z dôvodu porušenia predkupného práva sťažovateľa na kúpu spoluvlastníckeho podielu.

2.1 Najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu č. k. 5 Obo 4/2014-328 z 30. októbra 2014, ktorým najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu č. k. 8 Cbi 41/2011-275 z 15. októbra 2013, ktorým krajský súd rozhodol o žalobe sťažovateľa o neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným v prvom rade a žalovaným v druhom rade tak, že kúpna zmluva je neplatná.

2.2 Najvyšší súd v napadnutom rozsudku uviedol: *„Predmetom dovolania je právoplatný rozsudok odvolacieho súdu, ktorým prvostupňový súd rozsudok zmenil. ...*

V danej veci je dovolanie žalobcu prípustné podľa § 238 ods. 1 O. s. p. Návrh žalovaného v 1. rade, citovaný vo vyjadrení k dovolaniu, aby dovolací súd dovolanie odmietol s poukazom na ustanovenie § 66f zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10 ods. 2 O. s. p.) označil za právne irelevantný, nakoľko na daný prípad sa citované ustanovenie nevzťahuje.

Základnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti dovolania je, či odvolací súd rozhodol v súlade so zákonom, keď žalobu o určenie neplatnosti časti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným v 1. rade ako predávajúcim a žalovaným v 2. rade ako kupujúcim, zamietol.

Z predložených dokladov je zrejmé, že žalobca si jeho predkupné právo uplatnil listom zaslaným správcovi dňa 27. 1. 2010, ale toto právo nevyužil. Táto skutočnosť je zrejmá a z vykonaného dokazovania nesporná. Tvrdenie žalobcu v dovolaní, že ide o zavádzajúce tvrdenie odvolacieho súdu, preto dovolací súd kvalifikuje ako nedôvodné a ničím nepreukázané. Všetky tvrdenia žalobcu v dovolaní sú v podstate tendenčné, žalobca

v dovolaní ničím nepreukázal akou nečinnosťou správcu a jeho účelovým zameraním mu žalovaný v 1. rade - správca konkurznej podstaty úpadcu, zabránil jeho predkupné právo nevyužiť.

Odvolačí súd v odôvodnení rozhodnutia správne konštatoval, že žalobca mal vedomosť o tom, čo do podstaty patrí, ktorá je v spoluvlastníctve úpadcu a že si môže predkupné právo uplatniť najneskôr do speňaženia majetku, vedel, že mal právo zaplatiť sumu za spoluvlastnícky podiel, čím by splnil podmienku stanovenú zákonom o konkurze a vyrovnaní. Fakt, že žalobca túto podmienku nesplnil je jednoznačný a vyplýva aj zo samotného obsahu dovolania, keď je v ňom uvedené, že žalobca sa nemienil zúčastniť ako záujemca na ponukovom konaní. Žalobca mohol mať vedomosť o predajnej cene určenej znalcom a jeho tvrdenie, že o takto určenú predajnú cenu záujem nemal, nie je dôvod na tvrdenie, že z dôvodu nečinnosti žalovaného v 1. rade - správcu konkurznej podstaty, mu bola odňatá možnosť využiť jeho predkupné právo. Odvolačí súd dospel k správne právnemu záveru, keď konštatoval, že žalobcovi práve pre nečinnosť jeho samého a nezložením zábezpeky, teda nevyužitím jeho predkupného práva, toto predkupné právo, zaniklo.

Z predložených dôkazov založených v spise je zrejmé, že predaj bol uskutočnený na základe opatrenia konkurzného súdu, teda na základe rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O. s. p.) v zmysle uvedeného dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie dovolaním, je vecne správne a dovolanie žalobcu s poukazom na ustanovenie § 234b ods. 1 O. s. p. ako nedôvodné zamietol.“

3. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že ako podielový spoluvlastník po oboznámení sa o zamýšľanom speňažení spoluvlastníckeho podielu úpadcu uverejnenom žalovaným v prvom rade ako správcom konkurznej podstaty úpadcu v denníkoch SME a UJ SZÓ dňa 2. januára 2010 o speňažení spoluvlastníckeho podielu mimo dražby reagoval písomným podaním z 27. januára 2010 adresovaným žalovanému v prvom rade, ktorý ho osobne prevzal 27. januára 2010, a uplatnil si predkupné právo ako spoluvlastník predmetných nehnuteľností podľa § 140 Občianskeho zákonníka. Podľa sťažovateľa na osobnom rokovaní žalovaný v prvom rade odmietol so sťažovateľom absolútne rokovať o ním uplatnenom nároku ako podielového spoluvlastníka nehnuteľností podľa ustanovenia § 140

Občianskeho zákonníka a pri tomto osobnom rokovaní žalovaný v prvom rade poskytol sťažovateľovi len podmienky predaja majetku úpadcu, ako keby sťažovateľ mal mať postavenie záujemcu v rámci konkurzného konania. Navyše podľa sťažovateľa písomným podaním z 1. februára 2010 žalovaný v prvom rade odmietol poskytnúť sťažovateľovi akúkoľvek cenu, ktorá bola predmetom speňažovania v rámci predaja mimo dražby, a zároveň cenu a číslo bankového účtu správcu konkurznej podstaty úpadcu, na ktoré chcel sťažovateľ okamžite uhradiť cenu spoluvlastníckeho podielu do termínu tzv. speňažovania majetku úpadcu mimo dražby.

3.1 Sťažovateľ ďalej dôvodí, že pri uplatňovaní svojho predkupného práva nebol povinný uhrádzať akýkoľvek preddavok v rámci vyhláseného speňažovania majetku úpadcu mimo dražby, pretože svoj nárok ako podielový spoluvlastník dotknutých nehnuteľností uplatnil voči žalovanému v prvom rade podľa § 140 Občianskeho zákonníka, avšak podľa sťažovateľa bezvýsledne vzhľadom na negatívny a nečinný postoj žalovaného v prvom rade vyjadrený v jeho písomnom podaní z 1. februára 2010.

3.2 Bližšiu argumentáciu k obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a jeho záverom, ktorými mali byť porušené označené ústavné práva sťažovateľa, sťažovateľ v sťažnosti neuvádza.

4. Sťažovateľ navrhol vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (...) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a na rovnoprávne postavenie v súdnom konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 1 ObdoV/2/2015 zo dňa 31.03.2016 porušené bolo.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. k. 1 ObdoV/2/2015 zo dňa 31.03.2016 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] (...) sa priznáva finančné zadostučinenie 15.000,- EUR, (slovom: pätnásťtisíc eur), ktoré je Najvyšší súd SR povinný [REDAKOVANÉ] vyplatiť do 2-och mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

4. [REDACTED] priznáva trovy právneho zastúpenia 363,79 EUR (slovom: tristošesťdesiattri eur, sedemdesiatdeväť centov), ktoré je povinný Najvyšší súd SR zaplatiť na účet advokáta JUDr. Gabriela Laktiša, advokáta, so sídlom Mariánska 8, 949 01 Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Predmetom sťažnosti je námietka sťažovateľa, že svoje predkupné právo ako spoluvlastník k nehnuteľnostiam uplatnil v súlade s Občianskym zákonníkom, a preto nesúhlasí s odôvodnením napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

8. Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy nachádzame v ústave v čl. 46 a nasl. (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) (právo na spravodlivý proces).

8.1 Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v čl. 46 až čl. 50 ústavy (I. ÚS 117/05).

8.2 Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

8.3 Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

8.4 Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávnych predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v ním rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu.

8.5 Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejmé, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (pozri napr. *Helle v. Fínsko*, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. 12. 1997, bod 60; *Rajkovič v. Chorvátsko*, č. 50943/99, rozhodnutie z 3. 5. 2001, bod 2).

8.6 Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.

9. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo posúdiť, či odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem na vec sťažovateľa a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľa, alebo naopak, či vzhľadom na odôvodnenie a právne závery najvyššieho súdu v ňom uvedené je sťažnosť zjavne neopodstatnená a ani po jej prijatí na ďalšie konanie by nebolo možné konštatovať porušenie označených ústavných práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

9.1 Posudzujúc procesný postup najvyššieho súdu v konaní o dovolaní sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vo veci sťažovateľovho dovolania konal zákonom predpísaným procesným postupom (podľa v tom čase platného a účinného § 242 a nasl.

Občianskeho súdneho poriadku). Postup najvyššieho súdu plne korešpondoval so zákonnými požiadavkami kladenými na postup dovolacieho súdu po zistení prípustnosti dovolania a požiadavkami kladenými ústavou a dohovorom na procesný postup všeobecného súdu.

9.2 Z formálneho hľadiska nemožno napadnutému rozsudku najvyššieho súdu pre účely posudzovania dodržania dikcie čl. 46 a nasl. ústavy nič vytknúť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu spĺňa požiadavky vyplývajúce z príslušnej zákonnej reglementácie formálnej kvality rozhodnutia dovolacieho súdu tejto procesnej formy.

9.3 Čo sa týka skutkových a právnych záverov, a teda aj interpretácie a aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka (právnych noriem týkajúcich sa predkupného práva spoluvlastníka pri prevode spoluvlastníckeho podielu - § 140 Občianskeho zákonníka) dovolacím súdom a aj odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Najvyšší súd nijako nevybočil z medzí určených čl. 46 a nasl. ústavy, ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil skutkové zistenia a svoj právny názor, aplikoval a interpretoval príslušné právne normy Občianskeho zákonníka v súlade s ich znením, obsahom i duchom.

9.4 Je pravdou, že odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu je stručnejšie, avšak najvyšší súd odpovedal na ťažiskové otázky vzťahujúce sa na vec sťažovateľa a vyplývajúce zo skutkového stavu. Najvyšší súd najmä poukázal, že sťažovateľ si síce uplatnil predkupné právo listom zaslaným správcovi úpadcu (t. j. žalovanému v prvom rade) dňa 27. januára 2010, ale toto právo nevyužil, keďže nezaplatil kúpnu cenu určenú znalcom, hoci o jej výške bol na základe osobného stretnutia so žalovaným v prvom rade uzrozmeneý.

9.5 Žalovaný v prvom rade uskutočnil písomnú ponuku (§ 605 Občianskeho zákonníka in fine), pričom pri osobnom stretnutí sťažovateľa so žalovaným v prvom rade po uplatnení predkupného práva zo strany sťažovateľa mu oznámil cenu spoluvlastníckeho

podielu. Sťažovateľ však túto cenu určenú znalcom nebol ochotný zaplatiť, čím neakceptoval ofertu (§ 43a a nasl. Občianskeho zákonníka), t. j. neprejavil vôľu uzatvoriť zmluvu o prevode spoluvlastníckeho podielu. Správne potom najvyšší súd konštatoval, že predkupné právo sťažovateľovi neakceptovaním tejto ceny a z toho vyplývajúcim nezaplatením tejto na účet žalovaného v prvom rade zaniklo (§ 606 Občianskeho zákonníka).

9.6 Právne závery najvyššieho súdu nie sú vzhľadom na (i) teoretické východiská a princípy vlastné inštitútu predkupného práva spoluvlastníka podľa Občianskeho zákonníka (§ 140 v spojení s § 602 až § 606 Občianskeho zákonníka), (ii) dokázaný skutkový stav a (iii) potrebu odpovedať na ťažiskové premenné v konkrétnej veci, arbitrárne alebo ústavne neutržateľné a nemohlo tak dôjsť k porušeniu ústavných procesných práv sťažovateľa v zmysle čl. 46 a nasl. ústavy. Nemohlo taktiež dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu), keďže otázku uplatnenia predkupného práva k spoluvlastníckemu podielu najvyšší súd posúdil ústavne udržateľným spôsobom.

9.7 Závery najvyššieho súdu a ich odôvodnenie, ako aj jeho postup v dovolacom konaní je teda nutné považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016